

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT

TULOSTAVOITEASIAKIRJA 2005

Helsinki 2004

I Viraston strategiset linjaukset/yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet vuosille 2005–2009

VATT:n kannalta relevantit VM:n hallinnonalan yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet ovat

- talouden kasvu ja vakaus
- veroeurojen käytön tehostuminen
- työllisyyden parantuminen
- sisämarkkinoiden häiriötön toiminta
- valtiontalouden strategisia painoalueita koskeva tutkimus
- tehokas talouden ohjaus ja kestävä valtiontalouden rahoitus.

VATT:n toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2006–2009 on laadittu näitä tavoitteita lähtökohtana pitäen. Tavoitteita on selostettu TTS-asiakirjassa tarkemmin.

II Viraston toiminnan vaikuttavuustavoitteet vuodelle 2005

Tavoitteena on tuottaa sellaista tietoa strategisilta toiminta-alueilta, joka parantaa talouspoliittisen päätöksenteon tietopohjaa ja tuotettu tieto mahdollisimman hyvin kohdentuu sellaisiin päätöksenteon tietotarpeisiin, jotka muutoin eivät tule tyydytyiksi. Tällaisia ovat usein poikkihallinnolliset tai VATT:n malleihin ja tietoaineistoihin perustuvat selvitykset ja vaikutusarviot. Tutkimuksen vaikuttavuustavoitteet ovat ensisijaisesti laadullisia.

VM:n tuottavuushankkeeseen liittyen tehostetaan ja laajennetaan julkisen sektorin tuottavuutta koskevaa tutkimusta. Vuoden aikana valmistellaan tuottavuuden tutkimuskeskuksen perustamista ja laaditaan julkisen sektorin tuottavuustutkimuksen ohjelma.

VM:n LAITA (lainsäädännön taloudellinen hallinta) hankkeen yhteydessä selvitetään julkisen sektorin vaikuttavuuden arvioinnin parantamista.

VATT-mallien soveltamista vaikuttavuustutkimukseen laajennetaan. Mallit ovat sekä makromalleja (VATT-malli, GTAP) että mikromalleja (TUJA, kulutusmenosysteemit). Uutena asiana tutkitaan makro- ja mikrotaloudellisten mallien yhteiskäyttöä vaikuttavuustutkimuksissa.

III Viraston toiminnalliset tulostavoitteet sekä tuottavuuden parantamistoimenpiteet vuodelle 2005

1. Tuotokset ja laadunhallinta

1.1. Suoritteet

Strategisista tavoitteista johdettuina tutkimussuoritteiden tulostavoitteiden kohteena ovat vuonna 2005 julkisen sektorin tuottavuus- ja vaikuttavuustutkimusten parantaminen ja kehittäminen. Vaikuttavuustutkimuksien kohteina ovat työvoimapolitiikan tehokkuus, työvoiman sivukulujen merkitys työllisyyden kannalta, verotus- ja tulonsiirtojärjestelmän kannustavuus, vero-, tuki-, t&k- ja infrastruktuuripolitiikan vaikutukset talouden kasvuun ja yrittäjyyteen,

ilmastopolitiikan kansantaloudelliset vaikutukset sekä alue- ja kuntatalouden tehostamistarpeet.

Tutkimusalue I: keskeiset hankkeet vuonna 2005

Projekti I A 2: SOTU-maksukokeilun seurantalutkimus.
Selvitetään onko sotumaksujen alennuksella työllisyysvaikutuksia.

Projekti I A 4: Työvoiman kysynnän ja tarjonnan mikrodynamiikka ja työvoimapolitiikan vaikuttavuus.
Tutkitaan työvoimapolitiikan vaikuttavuutta.

Projekti I A 8: Työnvälityksen tuloksellisuus.
Tutkitaan työnvälistystoiminnan tehokkuutta.

Projekti I B 4: Ikääntyminen ja tuottavuus.
Tutkitaan työvoiman ikääntymisen vaikutusta tuottavuuteen. On tärkeä hanke tulevaisuuden taloudellisen kasvun kannalta väestön ikääntyessä.

Projekti I B 5: SUVAUS.
Selvitetään budjetin sukupuolivaikutuksia.

Projekti I C 4: TUJA-käsikirja.
Parannetaan TUJA-mallin käytettävyyttä.

Projekti I C 6: Ansiosidonnaisen työttömyysturvan kesto ja työllistyminen
Tutkitaan työttömyysturvan keston vaikutusta työllistymiseen.

Tutkimusalue II: keskeiset hankkeet vuonna 2005

Projekti II B 2: Julkinen talous 2000-luvulla.
Talousneuvostolle tehtiin vuonna 1998 perusteellinen selvitys julkisten menojen ja veroasteen kehitysnäkymistä pitkällä aikavälillä. Hankkeessa päivitetään aiemmat arviot tehtyjen uudistusten ja toteutuneen kehityksen ja muuttuneiden ennusteiden valossa.

Projekti II C 1: Arvonlisäverotuksen työllisyysvaikutukset.
Selvitetään VATT:ssa olevien tietoaisteiden avulla alv:n muutosten kokonaistaloudellisia vaikutuksia. Erityisteemana on elintarvikkeiden arvonlisäverotuksen analyysi.

Projekti II C 2: Yritystukien vaikutus investointeihin.
Hankkeessa arvioidaan yritystietokannan avulla ja mikroekonometrisin menetelmin yritystukien vaikuttavuutta.

Projekti II C 11: Valtion rahoitustuet.
Tutkitaan valtion ja EU:n maksamien yritystukien pitkän ajan kehitystä.

Projekti II A 5: Suomi 10 vuotta EU:ssa.

Hankkeessa arvioidaan, miten aikanaan tehdyt arviot EU-jäsenyyden vaikutuksista Suomeen ovat toteutuneet ja mikä on ollut jäsenyyden vaikutus.

Projekti II D 1: Talouden rakenteet.

Vuonna 2000 ensimmäisen kerran ilmestynyttä Talouden rakenteet – julkaisua kehitetään ja päivitetään.

Tutkimusalue III: keskeiset hankkeet vuonna 2005

Projekti III A 1: Ilmastostrategian jatkotarkastelu

Selvitetään ilmastostrategian tulevien vaihtoehtojen kansantaloudellisia vaikutuksia.

Projekti III A 4: FINADAPT

Selvitys Suomen haavoittuvuudesta ja sopeutumiskyvystä ilmastomuutokseen.

Projekti III B 3: Liikenneinfrastruktuurin ja logistiikkajärjestelmän vaikutukset

Tutkitaan liikenne- ja logistiikkajärjestelmän vaikutuksia talouden kasvuun.

Projekti III B 9: Terveystalouden tulevaisuus ja priorisoinnin tulevaisuushaasteet

Selvitetään tulevaisuuden tutkimuksen menetelmillä terveydenhuollon priorisointikysymyksiä.

Projekti III D 1: VATT-YTP/VATT:n oman numeerisen yleisen tasapainon mallin kehittäminen. Tämä mallikehittäminen on tärkeä julkisen sektorin vaikuttavuusarviointien parantamisen näkökulmasta.

Projekti III D 2: Alueellinen tasapainomalli

Tämä hanke parantaa olennaisesti julkisen talouden alueellisten toimenpiteiden vaikuttavuusarviointien laatua.

Tutkimusalue IV: keskeiset hankkeet vuonna 2005

Projekti IV A 2: Terveystalouden kustannukset, tuottavuus ja tehokkuus – Mikä on tuotantorakenteen ja taloudellisten kannustimien merkitys?

Hanke on osa laajempaa julkisten palveluiden tuottavuus- ja tehokkuustutkimuksen kokonaisuutta.

Projekti IV A 3: Terveystalouden kuntayhtymistä erkaantumisen vaikutus kunnan terveydenhuollon kustannuksiin ja tehokkuuteen.

Hanke on osa laajempaa julkisten palveluiden tuottavuus- ja tehokkuustutkimuksen kokonaisuutta.

Projekti IV B 1: Perusopetuksen kouluverkon muutosten kuntataloudelliset vaikutukset.

Tutkimus tuottaa tietoa kouluverkon muutosten vaikutuksista kuntien talouteen.

Hanke on osa laajempaa julkisten palveluiden tuottavuus- ja tehokkuustutkimuksen kokonaisuutta.

Projekti IV A 6: Ikääntyvän väestön kuntataloudelliset vaikutukset.

Väestön ikääntymisen vaikutukset ovat hyvin erilaiset eri kunnissa. Projekti tuottaa tietoa ikääntymisen kuntataloudellisista vaikutuksista.

Projekti: IV C 1: Alueellisten työmarkkinoiden tehokkuus.

Hankkeessa tutkitaan työnhakijoiden ja avointen työpaikkojen kohtaantoa sekä kohtaantoprosessin tuottavuutta ja tehokkuutta.

Projekti: IV C 2: Kotitalouksien käyttäytyminen asuntomarkkinoilla ja asuntohintojen määräytyminen. Hankkeessa tarkastellaan asuntokysyntää ja asuntohintojen määräytymistä.

1.2. Julkishyödykkeet

VATT tuottaa julkishyödykkeinä tutkimuksia internetverkkoon. Verkossa olevista julkaisuista ei peritä maksua. Julkaisujen tuottamiseen ja tilaamiseen liittyvät erilliskustannukset laskutetaan.

Merkittävin jatkuvasti ajan tasalla oleva tuote on ”Talouden rakenteet” verkkojulkaisu. Sitä voidaan pitää myös julkishyödykkeenä, sillä se on vapaasti verkosta saatavilla. Julkaisu on tuotettu myös englanniksi kansainvälisiä käyttötarkoituksia silmällä pitäen. Englanninkielistä materiaalia tarvitaan mm. OECD:n maatutkinnassa, ja kansainvälisten arviointilaitosten käyttöön. Ulkoasiainministeriö on kiinnostunut aineiston käytöstä Suomen diplomaattisissa ja kaupapoliittisissa tehtävissä.

1.3. Palvelukyky ja laatu

Asiantuntijapalvelut

Tutkimustyön lisäksi VATT tuottaa huomattavan määrän erilaisia asiantuntijapalveluja tarpeen mukaan. Näitä ovat mm. VM:n pyytämät selvitykset, osallistuminen hallinnon asiantuntijaryhmiin, työryhmä- ja toimikuntatyöhön ja niitä varten laaditut selvitykset, luennot ja esitelmät sekä akateemiset opetus- ja asiantuntijatehtävät, kuten opinnäytelausunnot ja referee-lausunnot.

Mallityö

VATT ylläpitää ja kehittää VM:n kanssa yhteistä verotuksen ja keskeiset tulonsiirrot sisältävää TUJA-mikrosimulointimallia. Vuonna 2005 valmistuu mallin dokumentaatio. VATT pyrkii keskittymään mallin tutkimukselliseen hyödyntämiseen. Mallityöhön kuuluu kuitenkin paljon yhteisiä tehtäviä VM:n kanssa. TUJA-mallilla on sekä laadittu viime aikoina että parhaillaan käynnissä useita selvityksiä ja raportteja. Mallien kehittäminen parantaa myös tutkimustyön tuottavuutta.

Tutkimusaineistot

Tutkimusaineistot ja niihin liittyvä osaaminen muodostavat keskeisen osan VATT:n palvelukyvystä ja tutkimuksen laadusta. Erityisesti laajat yksilö-, kotitalous- ja yritystasoiset mikroaineistot ovat merkittäviä korkealuokkaisen tutkimustyön edellytyksiä. Vuonna 2005 pyritään edelleen yhteistyössä aineistojen tuottajien kanssa kehittämään aineistojen saatavuutta, käyttöedellytyksiä ja tutkimuskäytössä jo olevien aineistojen soveltamista uusien tutkimusongelmiin. Vuonna 2005 jatketaan myös laajan linkitetyn yritys-työntekijä – paneelin käyttöä tilastokeskuksessa. Julkisen työnvälityksen työpaikka-aineiston käyttöä tehostetaan.

Valmistellaan myös ns. vaikuttavuusaineiston edelleen kehittämistä yhdessä muiden aineiston tuottaja- ja käyttäjätahojen kanssa. Tutkimusaineistojen parantaminen luo myös edellytyksiä tutkimustyön tuottavuuden kohottamiseen.

Tiedotus ja tietopalvelu

Julkisen verkkosivuston www.vatt.fi englanninkielinen sivusto uudistetaan vuonna 2005. Uusi sivusto on käytössä EU-puheenjohtajakauden alussa. Palvelu suunnataan ensisijaisesti ulkomaisille asiantuntijoille ja organisaatioille (mm. EU, OECD, tutkimuslaitokset). Tavoitteena on VATT:n tutkimustoiminnan, tutkijoiden ja tutkimusjulkaisujen parempi kansainvälinen näkyvyys. Uudistuksesta saatuja kokemuksia käytetään hyväksi, kun verkkosivuston suomen- ja ruotsinkielinen osio uudistetaan vuosina 2006–2007.

Tutkimuksista tiedotetaan mm. lehtikirjoituksilla ja tiedotustilaisuuksissa. Vuoden 2005 tiedotussuunnitelma tehdään sitten, kun toimintasuunnitelman valmistumisen jälkeen laaditaan tutkimusaluekohtaiset julkaisu- ja tiedotussuunnitelmat. Tiedotus on myös mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa tutkimuskeskuksen uutta kaksi kertaa vuodessa ilmestyvää tieteellistä lehteä, Nordic Journal of Public Policy. Sen ensimmäinen numero (vol.1:1) ilmestyy keväällä 2005 sekä printtiversiona että verkossa.

Tietopalvelu rakentaa intranettiin tiedonhakuja helpottavan käyttöliittymän, joka sisältää elektroniset aineistot, kirjaston kokoelmat ja ulkoiset verkkopalvelut. Tästä tutkijan käyttöliittymästä rakennetaan tutkimustyön keskeinen tiedonhankintakanava, joka tehostaa tutkimustyön tiedon hallintaa ja jonka välityksellä päästään helposti tutkimustyössä tarvittaviin ulkoisiin verkkolähteisiin ja niiden sisältämiin tietoihin.

2. Toiminnallinen tehokkuus

2.1. Taloudellisuus ja tuottavuus

VATT:n bruttomenot kohdistuvat vuonna 2005 tutkimusalueille seuraavasti:

	TAE 2005		TOSU 2005	
	euroa	%	euroa	%
Työmarkkinat, verotus ja sosiaaliturva	1 075 000	24,0	952 400	21,1
Julkinen talous, yritykset ja integraatio	1 343 000	30,0	1 263 400	28,0
Ympäristö ja infrastruktuurit	1 120 000	25,0	1 354 900	30,0
Hyvinvointipalvelut ja aluekehitys	940 000	21,0	941 000	20,9
Yhteensä	4 478 000	100,0	4 511 700	100,0

Vuodelle 2005 ei ole näköpiirissä maksullisen toiminnan piiriin kuuluvia tutkimusprojekteja vaan kaikki tuloa tuottavat projektit ovat yhteistoimintaprojekteja. Maksullista palvelutoiminnan tuloja kertyy jonkin verran mm. julkaisujen myynnistä, mutta niillä ei ole mainittavaa merkitystä VATT:n taloudellisuuden ja tuottavuuden kannalta. Yhteistoimintaprojekteista saataviksi bruttotuloiksi vuonna 2005 arvioidaan 800 000 euroa.

2.2 Tuottavuustoimenpiteet tukitoiminnoissa

Tietohallinnon kehittäminen

Vuoden 2005 alkupuolen tärkeimmät tehtävät liittyvät verkkopalvelinarkkitehtuurin uudistamiseen siten, että keskeiset käyttäjien ja muiden verkkoresurssien hallintotehtävät hoidetaan Windows 2003 -palvelinkäyttöjärjestelmään sisältyvää aktiivihakemistotekniikkaa hyväksi käyttäen. Työasema- ja oheislaitteita uudistetaan korvausinvestoinnein siten, että tutkimustyössä tarvittavien tietotekniikkalaitteistojen taso säilyy hyvänä. Hankinnoissa hyödynnetään valtionhallinnon yhteistyöelimen, Hansel Oy:n kilpailuttamia valtiohallinnon puitesopimuksia. Samalla jatketaan vuoden 2004 aikana uudistetun tietoturvasuunnitelman mukaisten tietoturvallisuuden kehittämistehtävien läpivientiä, joista suuri osa on ajoitettu juuri vuodelle 2005.

Talous- ja henkilöstötoimen tukipalvelujen kehittäminen

VM:n hallinnonalan palvelukeskushankkeen selvitystyö on vielä kesken ja päätös VATT:n mukanaolosta tehdään sen valmistuttua. VATT:n tavoitteena on, että solmimme vuoden 2005 aikana mahdollisimman kattavan sopimuksen taloushallinnon tehtävien hoidosta palvelukeskuksen kanssa, mikäli se osoittautuu taloudellisesti järkeväksi vaihtoehdoksi. Suoranaisia kustannussäästöjä vuoden 2005 osalta on vaikea vielä arvioida. Hallintoprosesseja kehitetään ja tehostetaan ottamalla käyttöön sähköinen arkistointiohjelma ja sähköinen ostolaskujen käsittelyprosessi Rondo.

Toimitilojen kehittäminen

VATT:n nykyiset toimitilat otettiin käyttöön vuoden 2003 joulukuussa. VATT on solminut yliopiston kanssa kymmenen vuoden vuokrasopimuksen, joka ulottuu vuoteen 2013 saakka. Tilat on mitoitettu 60 hengelle ja tilankäyttö on tehostunut edellisiin toimitiloihimme nähden 20 prosentilla. Samassa rakennuksessa toimivat myös Helsingin yliopiston, Helsingin kauppakorkeakoulun ja Hankenin taloustutkimusyksiköt. Tuottavuushyödyt syntyvät yhteistoiminnasta saavutettavista synergiaeduista, joiden rahallista arvoa on vielä tässä vaiheessa vaikea ennakoida. Etätyö nähdään myös yhtenä toteuttamiskelpoisena toimitilaratkaisuna, jolloin tutkijalla ei tarvitse olla VATT:n toimitiloissa nimikkotyöhuonetta.

Hankintatoimen kehittäminen

VATT solmii puitesopimuksen Hansel Oy:n kanssa vuonna 2005. Tavoitteena on, että hankintatoimesta ainakin ATK-hankinnat, konttoritarvikehankinnat sekä matkatoimistopalvelut tullaan hoitamaan Hanselin kilpailuttamisen kautta. VATT:ssa ei ole päätoimista hankintaihmistä, joten sopimuksen hyöty VATT:lle syntyy, kun hankintaprosessiin osallistuvien siihen käyttämä aika voidaan suunnata VATT:n ydintoimintoihin. Hanselin neuvottelemat alemmat hankintahinnat hyödyttävät myös VATT:ia.

3. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Johtamistaitoa kehitetään järjestämällä viraston ylimmälle johdolle johtamistaidon kehittämisspäivä, jonka yhteydessä täsmennetään myös VATT:n strategiaa. VATT lähtee mukaan KAIKU-projektiin liittyvään lähiesimieskoulutukseen, jonka seurauksena saadaan VATT:iin koulutettuja työhyvinvoinnin kehittäjiä. Henkilö-

kunnan kouluttautumista rohkaistaan ja määritellään VATT:lle uusi koulutuspolitiikka, jonka laatiminen aloitettiin vuoden 2004 puolella. VATT tukee työntekijöidensä työkyvyn ylläpitoon liittyviä liikuntaharrastuksia. Taustalla on yhteisen liikunnan periaate. VATT:n henkilökunnalle järjestetään yhteinen liikuntapäivä ja pikkujoulujuhla.

IV Resurssit

Talousarvion mukaan VATT:n vuoden 2005 nettomääräraha on 3 702 000 euroa. Vuodelta 2004 siirtyvän siirtomäärärahan kokonaissumman, 604 000 euroa, arvioidaan säilyvän muuttumattomana vuodelle 2006. Nettomäärärahan lisäksi TAE:een sisältyy yhteistoiminnasta ja EU:lta saatavaa rahoitusta 800 000 euroa.

Keskusteluja on käyty koulutuspalvelujen tuottavuus- ja tehokkuushankkeen toteuttamisesta v. 2005–2006. VATT on esittänyt pyynnöstä ehdotuksensa Jaakko Kuuselalle käynnistää hanke, mikäli hankkeen rahoittamiseen vuodelle 2005 tarvittava 193 000 euroa myönnetään VATT:lle TAE:n ulkopuolisena rahoituksena.

VATT:n toiminnan rahoituksen lähteet:

	2002	2003	2004E	2005TAE
Budjettimääräraha	3468	3775	3695	3702
Siirtomääräraha	350	416	604	604
Ulkopuolinen rahoitus	851	894	800	800
Yhteensä	4669	5085	5099	5106

Ulkopuolisen rahoituksen osuus kokonaisrahoituksesta	18,2 %	17,6 %	15,7 %	15,7 %
--	--------	--------	--------	--------

TAE:n mukainen henkilöstömäärä on 58 henkeä, joka on sama kuin vuoden 2003 henkilöstömääräarvio.

Henkilöstöresurssit jakautuvat eri tutkimusalueille seuraavasti:

	I	II	III	IV	Yht.
Tutkimusjohtaja	1	1	1	1	4
Tutkimussihteeri	1	1	1	1	4
Tutkijat	10	9	10	8	37
Tutkimusalueet yhteensä	12	11	12	10	45
Hallinto ja tietopalvelu					13
Yhteensä					58

VATT:n kokonaisinvestoinnit ovat 100 000 euroa vuodelle 2005 ja ne muodostuvat pääsääntöisesti ATK-laitteiden korvausinvestoinneista.

V Sopimuksen voimassaolo ja seuranta

Sopimus on voimassa vuoden 2005 loppuun.

Helsingissä tammikuun 7. päivänä 2005

Antti Kalliomäki
valtiovarainministeri

Reino Hjerppe
ylivohtaja

Raimo Sailas
valtiosihteri

Raimo Kiuru
talouspäällikkö